

27.8.2024 15. helluntain jälkeisen viikon tiistai

Päivän epistola

”Minä en tee tyhjäksi Jumalan armoa; jos näet vanhurskaus saadaan lakia noudattamalla, silloin Kristus on kuollut turhaan. Te mielettömät galatalaiset, kuka teidät on lumonnut? Asetettiinhan teidän silmienne eteen aivan avoimesti Jeesus Kristus ristiinnaulittuna! Vastatkaa vain tähän kysymykseen: saitteko te Hengen tekemällä lain vaatimat teot vai kuulemalla ja uskomalla evankeliumin? Kuinka te voitte olla noin mielettömiä! Te aloititte Hengen varassa. Pyrittekö nyt päämäärään omin avuin? Turhaanko tämä kaikki on tullut teidän osaksenne? Tuskinpa vain. Lahjoittaako Jumala teille Hengen ja antaako hän voimatekojen tapahtua teidän keskuudessanne sen tähden, että te noudatatte lain käskyjä, vai sen tähden, että te uskotte kuulemanne evankeliumin? Muistattehan Abrahamin: ”Hän uskoi Jumalan lupaukseen, ja Jumala katsoi hänet vanhurskaaksi.” Tietäkää siis, että todellisia Abrahamin jälkeläisiä ovat ne, joilla on usko.” (Gal. 2: 21 – 3: 7)

”Minä en tee tyhjäksi Jumalan armoa” korostaa siis Jumalan armoa. Jumalan armoa mitätöivät ne juutalaisuuden kannattajat, jotka vaativat juutalaisen lain mukaisia tekoja ja sanoivat, että näin ihminen saa vanhurskauden. Toisin sanoen vanhurskaus saataisiin oman toiminnan kautta ilman armoa. Jos näin olisi, silloin Kristuksen kuolemalla ei olisi mitään merkitystä.

”Te mielettömät galatalaiset” on vanhemmassa käännöksessä ”älyttömät”, se voitaisiin kääntää myös sanalla ymmärtämättömät. ”Kuka teidät on lumonnut?” paljastaa, että joku ulkopuolinen taho on vaikuttanut galatalaisiin.

Paavali siirtyy käsittelemään uskon merkitystä ihmisen vanhurskautumisessa. ”Asetettiinhan teidän silmienne eteen aivan avoimesti Jeesus Kristus ristiinnaulittuna.” Paavali oli saarnannut ristiinnaulittua Kristusta niin kaunopuheisesti, että galatalaisten oli ymmärrettävä, mistä oli kyse. Heille oli esitetty Kristuksen ristillä saama asema ja sen he uskossa näkivät. Näkökyky on ratkaiseva. Jeesuksen ristin lähellä oli kansaa, jotka kyllä näkivät, mutta eivät ymmärtäneet näkemäänsä. Nähdä uskossa merkitsee myös asian ymmärtämistä. Se ei vaadi fyysistä läsnäoloa Kristuksen ristin äärellä.

”Saitteko te Hengen” on kysymys, joka kertoo, mitä tapahtui galatalaisille kun he uskossa hyväksyivät Paavalin välittämän sanoman (Gal. 4: 6, Room. 8: 7 – 17). Tämä sama Henki on annettu muillekin kristityille (2. Kor. 1: 22). Jotkun tutkijat ovat pitäneet Henkeä tässä yhteydessä ”armolahjojen henkenä”, mutta Paavali ei erottele Henkeä ”luotujen ja luomattomien”

lahjojen välillä. Henki pitää ymmärtää nyt ”vuodatettuna Henkenä”, joka kantaa meitä kohti Jumalan valtakuntaa. Hengen he olivat saaneet uskon, ei lain kautta.

”Lain vaatimat teot” liittyvät tähän maailmaan. Ne ovat eri tasolla kuin Henki. Ne kuuluvat siihen maailmaan, jota Paavali kuvaa sanalla ”liha”, maalliseen maailmaan. Todennäköisesti Paavali, puhuessaan ”lain vaatimista teoista”, tarkoitti ympärileikkausta, joka sananmukaisesti tehtiin ”lihaan”. Henki on se voima, joka auttoi ihmisiä elämään kristittyinä (Gal. 5: 18, Room. 8: 14 – 15). Nyt Paavali on saanut vaikutelman, että galatalaiset ovat vaihtamassa Hengen ihmiskäsin tehtyyn merkkiin. Tämä käy ilmi vertailtaessa eri käännöksiä. ”Pyrittekö nyt päämäärään omin avuin?” on vanhemmassa suomennoksessa: ”Ihassako nyt lopetatte?” Sana liha viittaa ympärileikkaukseen joka tehdään ”omin avuin”.

”Turhaanko tämä kaikki on tullut teidän osaksenne?” Jos galatalaiset luopuvat Hengen avusta, niin he omin avuin, ilman Jumalaa, pyrkivät pelastukseen. Silloin Kristuksen pelastava toiminta ei pelasta heitä. Evankeliumi on menettänyt merkityksensä. Mutta Paavali on optimistinen. Hän kirjoittaa vielä: ”Tuskinpa vain”. Galatalaisilla on katumuksen kautta mahdollisuus palata Hengen yhteyteen.

”Lahjoittaako Jumala teille Hengen ja antaako hän voimatekojen tapahtua teidän keskuudessanne.” Jumala on toimija, Hän lahjoittaa Hengen. Voimateot tulivat Hengen mukana. Muualla Uudessa testamentissa tekstin mukaan ihmeet tulevat Hengen toiminnasta (1. Kor. 12: 11, Room. 15: 19). Galatalaisten saamat lahjat eivät tulleet lain vaatimien tekojen seurauksena. Paavali siis vetoaa tässä asiassa galatalaisten omiin kokemuksiin. Näitä voimatekoja ovat esimerkiksi kielillä puhuminen ja profetoiminen.

Seuraavaksi Paavali siirtyy raamatullisiin perusteluihin. Hänen lähteenään ovat Vanhan testamentin lisäksi asiaa käsittelevä juutalainen kirjallisuus, joka käsittelee Abrahamia. Näitä teemoja käytettiin pakanoiden keskuudessa tehdyssä lähetystyössä juutalais-kristittyjen painostaessa pakanoita. Abraham katsottiin vanhurskaaksi uskonsa tähden. Hänen todellisia jälkeläisiään ovat ne, jotka uskovat. Jumalan antama lupaus koskee Abrahamin jälkeläisiä.

Päivän evankeliumi

”Jeesus lähti sieltä ja tuli kotikaupunkiinsa, ja opetuslapset olivat hänen kanssaan. Kun tuli sapatti, hän ryhtyi opettamaan synagogassa, ja häntä kuunnelleessaan monet kyselivät hämmästyneinä: ”Mistä hän on saanut tämän kaiken? Mikä on tämä viisaus, joka hänelle on annettu?”

Mitä ovat nuo voimateot, jotka tapahtuvat hänen kättensä kautta? Eikö tämä ole se rakennusmies, Marian poika, Jaakobin, Joosefin, Juudaksen ja Simonin veli? Täällä hänen sisarensakin asuvat, meidän keskuudessamme.” Näin he torjuivat hänet. Jeesus sanoi heille: ”Missään ei profeetta ole niin väheksytty kuin kotikaupungissaan, sukulaistensa parissa ja omassa kodissaan.” Niinpä hän ei voinut tehdä siellä yhtään voimatekoa; vain muutamia sairaita hän paransi panemalla kätensä heidän päälleen. Ihmisten epäusko hämmästytti häntä. Hän kulki sitten kylästä kylään ja opetti. Jeesus kutsui kaksitoista opetuslastaan luokseen lähettääkseen heidät matkaan. Heidän tuli lähteä kaksittain, ja hän antoi heille vallan ajaa ihmisistä saastaisia henkiä.” (Mark. 6: 1 – 7)

Vastaava kertomus on Matteuksella (Matt. 13: 53 – 58) ja Luukkaalla (Luuk. 4: 16 – 30). Luukkaan kertomus on laajin ja sisältää aineistoa, jota ei ole Matteuksella eikä Markuksella. Luukkaan kertomuksessa on Jeesuksen julkisen työn alku. Markus keskittyy siihen, että kotikaupunki torjuu Hänet.

”Jeesus lähti sieltä ja tuli kotikaupunkiinsa.” Jeesuksen lähtöpaikka oli Gennesaretin järven länsirannalla (Mark. 5: 21). Nyt Hän siirtyy sisämaahan, kotikaupunkiinsa Nasaretiin. ”Kun tuli sapatti, hän ryhtyi opettamaan synagogassa.” Järjestyksen mukaan synagogan esimies pystyi antamaan puheenvuoron jollekin (miespuoliselle) läsnäolijalle.

Reaktio Hänen viisaalle ja vaikuttavalle puheelleen olivat läsnäolijoiden kysymykset. Ihmiset kysyvät mistä Jeesuksen viisaus on peräisin. He eivät tunnista Jeesuksen kautta vaikuttavaa Jumalaa. Kysymykset jatkuvat ja osoittavat Jeesuksen olevan ”oman kylän poikia”. Hän on ”Marian poika” osoittaa, että Joosef on jo (todennäköisesti) kuollut. Juutalaisessa perinteessä Jeesusta olisi pitänyt kutsua Joosefin pojaksi. Nimeäminen äidin mukaan pojaksi kertoo Joosefin poissaolon. Tässä yhteydessä tätä nimitystä ei pidä liittää Jeesuksen sikiämiseen Hengen vaikutuksesta. Veljet ja sisaret ovat todennäköisesti Joosefin ensimmäisestä avioliitosta. He voivat olla muita lähisukulaisia, sillä sanoja veljet ja sisaret käytettiin varsin laajasta sukulaisjoukosta (tai jopa ystävistä).

”Näin he torjuivat hänet” on yksi käänkösmahdollisuus. Toinen olisi, että he loukkaantuivat häneen. Verbin kantasana voidaan kääntää myös loukkauskiveksi tai kompastuskiveksi. Pietari nimittää Kristusta kompastuskiveksi (1. Piet. 2: 6 – 8). Hylätessään Kristuksen Hänestä tuli nasaretilaisille kompastuskivi. Torjunnan syynä on Kristuksen (alhainen) syntyperä.

”Missään ei profeetta ole niin väheksytty kuin kotikaupungissaan.” Nasaretin asukkaat osoittivat torjunnallaan oikeaksi tämän sananlaskun.

Torjunta osoitti vähäisen uskon nasaretilaisten keskuudessa. Uskon vähyys on syynä voimatekojen vähyyteen. Joitakin parantamisia kuitenkin tapahtui. Jeesus jatkoi opettamistaan muissa kylissä.

Tekstimme lopussa Jeesus lähetti opetuslapsensa matkaan kaksittain. Näin Hänen opetuksensa levisi tehokkaammin Galilean alueella. Heidän tehtävänsä oli saarnata ja karkoittaa saastaisia henkiä (Mark. 3: 15).